

Tunnetaidot hyvinvoinnin rakentajana (III) –koulutusohjelma (2022-23)

Loppukoonti Lapin yliopiston, Oppimiskeskus Kainulan sekä Savonlinnan kesäyliopistoyhdistys ry:n ryhmien opiskelijoiden tuotoksista

Tunne-elämän kehitys ja tunnetaidot 5 op (pakollinen osio) ja valinnaiset osiot
Positiivinen pedagogiikka ja myönteinen oppimisilmapiiri 2 op
Haastava oppilas ja ratkaisukeskeinen työote 2 op
Psyykinen oireilu 2 op
Haastavat tilanteet ja moniammatillinen tuki 2 op

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND
Pohjoisen puolesta – maailmaa varten

OPPIMISKESKUS
Kainula

**Savonlinnan
Kesäyliopisto**

Tunne-elämän kehittyminen ja tunnetaidot 5 op

KOULUTUSOSION TAVOITTEET

Syventää opiskelijoiden ymmärrystä tunne-elämän kehittämisestä, sen eri vaiheista ja ominaispiirteistä. Koulutusosiossa perehdyttiin konkreettisiin keinoihin sekä tutkittuihin tapoihin integroida tunnetaitojen käsittelyä ja harjoituksia osaksi varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen opetus- ja kasvatustyötä sekä arkista kanssakäymistä lasten ja nuorten kanssa.

Koulutusosion tueksi osallistujat saivat Mitä sä rageet? Lapsen ja nuoren tunnetaitojen tukeminen –kirjan (Lasten Keskus 2017).

Koulutusosio sisälsi seuraavat sisältöalueet

- lapsen ja nuoren tunne-elämän kehitys
- tunnetaitojen osa-alueet ja niiden kehittäminen
- tutkitusti vaikuttavien tuen keinojen integroiminen varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen arkeen

Tunne-elämän kehittyminen ja tunnetaidot 5 op

NOSTOJA OPISKELIJOIDEN OPPIMISTEHTÄVISTÄ

Opiskelijoiden keskeiset havainnot ja oivallukset koulutusosiosta

- Tunnetaidot ja tunnetyöskentely ovat prosessimaisia kokonaisuuksia, joiden harjoittaminen jatkuu läpi eliniän. Omat arvot ja niiden muovaantuminen sekä henkilökohtaiset tarpeet, toiveet ja tavoitteet vaikuttavat myös tunne-elämään ja omiin tunnetyöskentelyn valmiuksiin elämän eri vaiheissa, niin lapsena kuin aikuisenakin. Sekä henkilökohtaisten, että kanssatoimijoiden tarpeiden ja tunteiden tunnistaminen ja kuunteleminen kasvatus- ja opetusalan työyhteisössä on edellytys hyvinvoivan ja dialogisen toimintakulttuurin rakentamiselle.
- Lasten kanssa työskenneltäessä kasvattajalta vaaditaan taitoa tunnistaa lapsen valmiudet tunnistaa ja sanoittaa tunteita sekä työstää niitä – yksin ja yhdessä vertaisten tai aikuisen kanssa. Pienten lasten kanssa tehtävä tunnetyöskentely luo tärkeää pohjaa tunnetaitojen kehittymiselle ja hallinnalle myöhemmin nuoruudessa.
- Lapsen ja nuoren oppimispolkuun liittyvät erilaiset siirtymät ja taitekohdat voivat aiheuttaa monenkirjavia tunteita, jotka eivät aina näyttäydy rationaalisina ja joiden käsittely on haastavaa. Luotettavaksi ja turvalliseksi koettavan aikuisen läsnäolo sekä aikuisen tarjoama peilauspinta lapsen tai nuoren reflektointiin ovat tärkeitä tukipilareita.
 - Esimerkiksi yläkoululaisilla lähestyvä siirtymä toiselle asteelle vaatii nuorelta omien arvojen, halujen ja tavoitteiden kartoitusta. Yksilön päätöksentekoon voivat kuitenkin heijastua myös yhtäältä kotona käytävät keskustelut ja suhtautuminen jatko-opiskeluun, sekä toisaalta kaveriverkostossa ja koulu-yhteisössä tuotettava puhe ja ajatukset siirtymävaiheesta. Kasvattajana ja opettajana on tärkeää tukea nuorta hänen omissa pyrkimyksissään, havainnoida ja kuunnella nuorta, sekä olla hänelle läsnä tunteiden noustessa pintaan.

Opiskelijoiden pohdintoja – sitaatteja kehittämistehtävistä

“Töissä olen huomannut, että omista töihin kohdistuvista tarpeistani tärkeimmät, tarve kuulua joukkoon ja nähdä ja kuulla tulemisen tarve, ovat täyttyneet. Olen kiitollinen siitä, että olen saanut työn, jossa koen olevani arvostettu ja jossa uskallan olla oma itseni. Yhdessä lasten kanssa tunnetaitojen tutkiminen täyttää minussa monenlaisia tunteita, esimerkiksi läsnäolon, myötävaikuttamisen ja kasvun ja oppimisen tarpeita.”

“Voisin aiempaa enemmän ottaa tunnetaidot osaksi niin sanottua tavallista ohjaushetkeä. Nyt en ehkä kovin aktiivisesti ota tunteita esimerkiksi puhtaasti opinnoista puhuttaessa esiin, mutta sen voisi ottaa osaksi tuota ohjaushetkeä melko helpostikin. Monessa tilanteessa varmasti riittäisi, että kysyisi suoraan niistä tunteuksista, joita esimerkiksi se tuleva yhteishaku herättää - kaikki oppilaathan eivät itse tuo esiin tunteitaan valintaansa liittyen.”

Positiivinen vuorovaikutus ja myönteinen oppimisilmapiiri 2 op

KOULUTUSOSION TAVOITTEET

Tarjota opiskelijoille tutkimusperustaista tietoa positiivisen vuorovaikutuksen mekanismeista sekä menetelmiä ja toimintamalleja myönteisen oppimisilmapiirin rakentamiseen varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa.

Koulutusosio sisälsi seuraavat sisältöalueet

- vuorovaikutuksen taustateorioita ja hyvän vuorovaikutuksen kriteerit
- positiivisen vuorovaikutussuhteen ja lapsen myönteisen oppijaminäkuvan tukeminen
- tiimityö oppimisilmapiirin luojana ja tiimityö kehittäminen

Positiivinen vuorovaikutus ja myönteinen oppimisilmapiiri 2 op

NOSTOJA OPIKELIJOIDEN OPPIMISTEHTÄVISTÄ

Opiskelijoiden keskeiset havainnot ja oivallukset koulutusosioista

- Positiivisen vuorovaikutuksen luominen on monen suuntainen prosessi niin lasten ja kasvattajien välillä, kuin lasten ja aikuisten keskinäisten suhteiden verkostossa. Omien vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä sosiaalisten valmiuksien tunnistaminen ovat pohja yhteisön vuorovaikutustaitojen ja myönteisen oppimisilmapiirin kehittämiseksi.
- Varhaiskasvatus- ja perusopetusympäristöissä vuorovaikutukseen heijastuvat vähintään välillisesti ja toisinaan suoraankin myös lasten ja nuorten kotiympäristössä saatavat kokemukset ja kodin ilmapiiri. Opiskelijoiden kokemusten mukaan varhaiskasvatuksen ja koulun oppimisilmapiiriin ja vuorovaikutussuhteisiin vaikuttavat myös keskeisesti henkilöstön vaihtuvuus tai pysyvyys, poissaoloja aiheuttavat flunssakaudet ja sairauspoissaolot, lapsi- tai oppilasryhmän koko sekä ryhmän jäsenten erilaiset taustat, tarpeet, tavoitteet ja toiveet.
- Opiskelijat kokivat erityisesti lasten ja nuorten myönteisen oppijaminäkuvan tukemisen tärkeäksi keinoksi edistää myönteistä oppimisilmapiiriä ja turvallisia vuorovaikutussuhteita sekä vähentää häiriökäyttäytymistä. Lapsilähtöisyyden sekä lasten osallisuuden kunnioittaminen opetusmenetelmien valinnassa tarjoavat mahdollisuuksia sille, että lapsi tai oppilas voi kokea oman mielipiteensä tulleen kuulluksi, huomatuksi ja arvostetuksi.
 - Kannustus, kehu, ennakointi sekä oikein ajoitettu ja tarkoituksenmukainen kritiikki luovat reunaehdoja yhteisille pelisäännöille ja tukevat niiden noudattamisessa, koko lapsi- ja oppilasryhmän hyvinvointia edistäen.

Opiskelijoiden keskeiset havainnot ja oivallukset koulutusosioista

- Silloin, kun varhaiskasvatuksen tai perusopetuksen lapsi- tai oppilasryhmässä on useita eri tasoista tukea tarvitsevia lapsia, on koulutukseen osallistujien kokemuksen mukaan koulunkäynnin ohjaajista ja koulunkäyntiavustajista suuri apu jokaiselle osapuolelle turvallisen ja viihtyisän oppimisilmapiirin luomisessa.
 - Erityistä huomiota ja sensitiivisyyttä vaativan lapsi- ja oppilasryhmän kanssa toimittaessa yhteistyö kanssakasvattajien kanssa vähentää yksittäisen opettajan työkuormaa sekä luo edellytyksiä lasten huomatuksi ja kuulluksi tulemisen kokemuksille, mitkä yhdessä voimaannuttavat ja vahvistavat ryhmän lämmintä vuorovaikutusta ja hyvinvoivaa toimintakulttuuria.
- Opetustilanteiden ja pedagogisten menetelmien huolellinen suunnittelu etukäteen sekä lapsi- tai oppilasryhmän erityiset tarpeet, tavoitteet ja vahvuudet huomioiden edistävät niin lasten yksilöllistä kuin yhteisöllistäkin oppimista sekä vähentävät tarpeettomia keskeytyksiä opetuksessa.
 - Johdonmukainen, sekä ryhmän oppimis- ja osaamistavoitteiden saavuttamiseen pyrkivän että ryhmän jäsenten henkilökohtaisten kehityskohteiden ja vahvuuksien tunnistaminen auttavat ammattilaisia muodostamaan opetuksesta ja kasvatuksesta eheän sekä ryhmän keskinäistä dynamiikkaa tukevan jatkumon.

Opiskelijoiden pohdintoja – sitaatteja kehittämistavista

”Lasten ideat ja työt ovat myös näkyvillä oppimisympäristössä. Hyvin toteutettu oppimisympäristö tukee lasten kasvua ja oppimista sekä vuorovaikutus- ja tunnetaitojen kehittymistä.

Toimiva oppimisympäristö on osallistava ja yhteisöllisyyttä ja yhdenvertaisuutta tukeva. Erityisesti leikilliset lapsilähtöiset oppimisympäristöt tukevat edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamista.”

” Kun lapsella on oppimista hidastavia tai haittaavia ominaisuuksia, kuten ryhmässäni useammalla symbolien oppimisen pulmaa, keskittymiseen liittyviä haasteita sekä joillain myös käyttäytymiseen ja tunnesäätelyyn liittyviä pulmia, saattaa aikuisen asettamista oppimistilanteista muodostua lapselle jo etukäteen epämiellyttävän tuntuisia. Olen opetuksessani pyrkinyt käyttämään monipuolisia opetusmenetelmiä, toiminnallista oppimista ja eriyttämistä.”

Opiskelijoiden pohdintoja – sitaatteja kehittämistehtävistä

“Our project proved that we must, firstly, deal with our emotions in order to be able interact with others. Children struggled with their emotions of being annoyed, angry, impatient, not concentrating, overexcited and more. Therefore, I focused on children’s emotions a bit more. I have made a small poster with picture of feelings. Whenever, one of the preschoolers battled his/her emotion, I always helped him/her out to identify it, name it, and realize it plus let go or deal with it. – Children were amazingly finding out many ways how to deal with their negative or positive emotions. Also, they helped each other, which just make their relationship stronger.”

“Lasten tasolla toimiminen on myös erityisen tärkeää läsnäolon sekä yhteyden saamisessa. Tämän huomaan itse olevan helpompaa pienten ryhmässä toimiessa, jolloin on melkein välttämätöntä viettää aikaa lattiatasolla. Tässä huomaa myös eron aikuisten toiminnassa sekä sen vaikutuksesta lapsen ja aikuisen väliseen suhteeseen. Kaikki aikuiset eivät ole niin aktiivisia lasten tasolle menemisessä ja olen huomannut lasten olevan etäisempiä tällaisen aikuisen kanssa.”

Haastava oppilas ja ratkaisukeskeinen työote 2 op

KOULUTUSOSION TAVOITTEET

Tutustua ajankohtaiseen tutkimustietoon erilaisten haastavien vuorovaikutustilanteiden kohtaamisesta ja näiden tilanteiden käsittelemisestä lasten ja nuorten oppilaiden kanssa. Lisäksi koulutusosiossa perehdyttiin käytännönläheisesti ratkaisukeskeisen työtteen menetelmiin sekä keinoihin ratkaista haastavia vuorovaikutus- ja kasvatustilanteita lapsen ja nuoren tarpeita kuunnellen sekä hänen osallisuuttaan tukien.

Koulutusosio sisälsi seuraavat sisältöalueet

- ratkaisukeskeinen viitekehys, teoriaa ja menetelmiä
- haasteellisten tilanteiden kohtaaminen
- neuropsykiatrisesti oireilevat lapset, tuki ja arjen jäsentäminen

Haastava oppilas ja ratkaisukeskeinen työote 2 op

NOSTOJA OPIKELIJOIDEN OPPIMISTEHTÄVISTÄ

Opiskelijoiden keskeiset havainnot ja oivallukset koulutusosioista

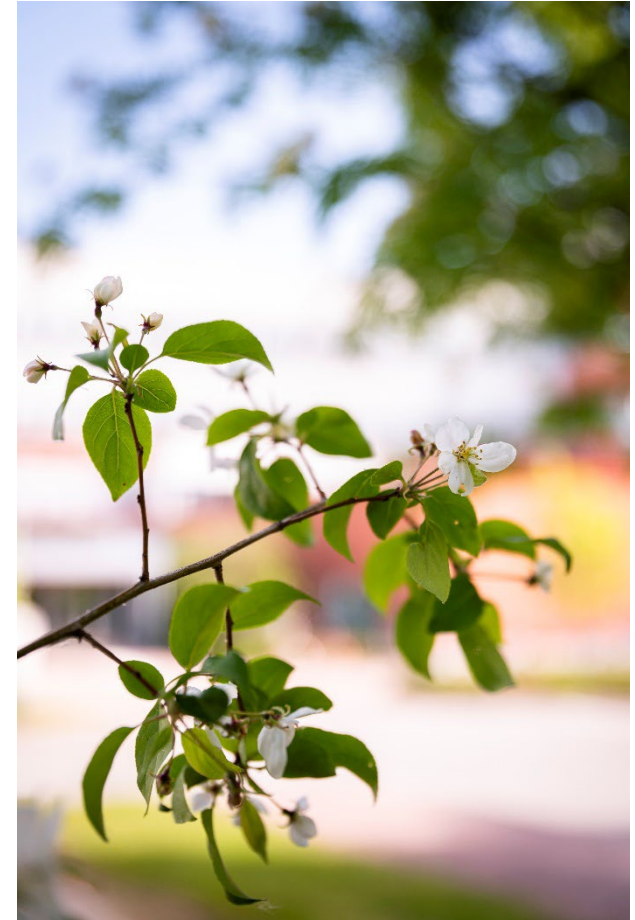
- Oppimisvaikeuksia omaavien oppijoiden oppimisen sekä omaehtoisen tiedonhaun ja kokeilemisen tukeminen on tärkeää motivaation vahvistamisen näkökulmasta: vaikka taustalla olisi haasteita ja omaa oppimiskyvykkyyttä kyseenalaistavia kokemuksia, voivat korvaavat kokemukset kannustuksesta ja oikea-aikaisesta tuesta saada oppijan motivaation kipinän leimahtamaan missä ja milloin vain.
 - Myös oppimisvaikeuksista sekä esim. lapsiryhmässä tai luokkahuoneessa tunnistettavista, erilaisista oppimistyyleistä- ja tavoista avoimesti keskusteleminen voivat oleellisesti hälventää oppimisvaikeuksiin liittyvää leimautumisen riskiä sekä avartaa vertaistuen mahdollisuuksia oman oppimisyhteisön keskiössä.
- Moninaisten itse ilmaisun muotojen tukeminen – kuten kirjoittaminen, luovat ja performatiiviset keinot (esim. laulu, kuvataide), puhuminen tai liikunta – on tärkeää oppimisvaikeuksia omaavan oppijan tukemiseksi sekä koko lapsiryhmän tai luokkahuoneen dialogisen, kunkin ryhmän jäsenen oppimista ja hyvinvointia edistävän ilmapiirin rakentamiseksi.
 - Opetus- ja kasvatusinstituution rakenne ja sosiaalinen ilmasto heijastuvat siihen, miten oppijoiden osaamista ja oppimista tunnistetaan sekä arvotetaan. Siksi on tärkeää, että oppimis- ja toimintaympäristöt sekä toiminnallisesti muovataan että yhdessä sanallistetaan siten, että niissä on tilaa niin onnistumisille ja uusille oivalluksille, kuin virheille ja vastoinkäymisillekin.
- Hidas oppiminen ei tarkoita oppimiskyvyttömyyttä – kehitettäviä tietoja ja taitoja voidaan harjoitella yhdessä ja itsenäisesti, rohkeasti erilaisia pedagogisia menetelmiä ja lähestymistapoja hyödyntäen. Uskaliaisuus, luovuus ja tilan antaminen oppijalle ovat yhtä tärkeää kuin ohjaus, neuvonta ja reunaehtojen näkyväksi tekeminen.

Opiskelijoiden pohdintoja – sitaatteja kehittämistehtävistä

“Välituntikonsultaatiot tuntuivat itselle sopivilta. Positiivista ilmapiiriä koetan ylläpitää aina töissäkin, joten olen tainnut pyrkiä aika luonnostani jo ennen toteuttamaan tätä positiivisuuteen kääntämistä. Mutta nyt kun tätä teki tietoisesti osana perusohjausta, niin tuntui, että oli tehokkaampaa: siis oppilaat lähtivät paremmin tähän mukaan, kun tuli noita jatkokysymyksiä. Toiset ottivat ehkä myös osittain kettuuluna - että mitäs tekopirteetä tämä nyt taas on? Ei jaksa nyt lähteä tähän mukaan. Mutta suurin osa suhtautui ihan hyvin.”

“Toivon, ettei erityisopetus ole vain säilö erityisille, vaan että sille löytyy muitakin perusteita kuin esim. haastava käytös.”

“Tärkeää ovat yhteisesti sovitut pelisäännöt. Positiivinen palaute. Negatiivisen kierteen sammuttaminen. Eivät tunnu toteutuvan joka päivä. Aina joku keksii asioista vain negatiivisia puolia.”

Psyykkinen oireilu ja sen tunnistaminen 2 op

KOULUTUSOSION TAVOITTEET

Perehtyä lapsen ja nuoren psyykkisen oireilun vaihteleviin ilmenemismuotoihin sekä syventää ymmärrystä henkisen pahoinvoinnin mahdollisista taustasyistä tutkittuun tietoon perustuen. Koulutusosiossa käsiteltiin myös erilaisia keinoja tukea lapsia ja nuoria eri tavoin kuormittavissa elämäntilanteissa sekä edistää avoimen ja luottamuksellisen vuorovaikutussuhteen rakentumista niin lapsen ja aikuisen välillä, kuin lapsiryhmän tai luokkahuoneen keskiössäkin.

Koulutusosio sisälsi seuraavat sisältöalueet

- lasten ja nuorten psyykkiset häiriöt, niiden yleisyys ja ilmenemismuodot
- arjen psyykkiset kuormitustekijät lapsen ja nuoren elämässä
- lapsen tai nuoren tukeminen varhaiskasvatuksessa ja koulussa kuormittavissa elämäntilanteissa

Psyykkinen oireilu ja sen tunnistaminen 2 op

NOSTOJA OPISKELIJOIDEN OPPIMISTEHTÄVISTÄ

Opiskelijoiden keskeiset havainnot ja oivallukset koulutusosioista

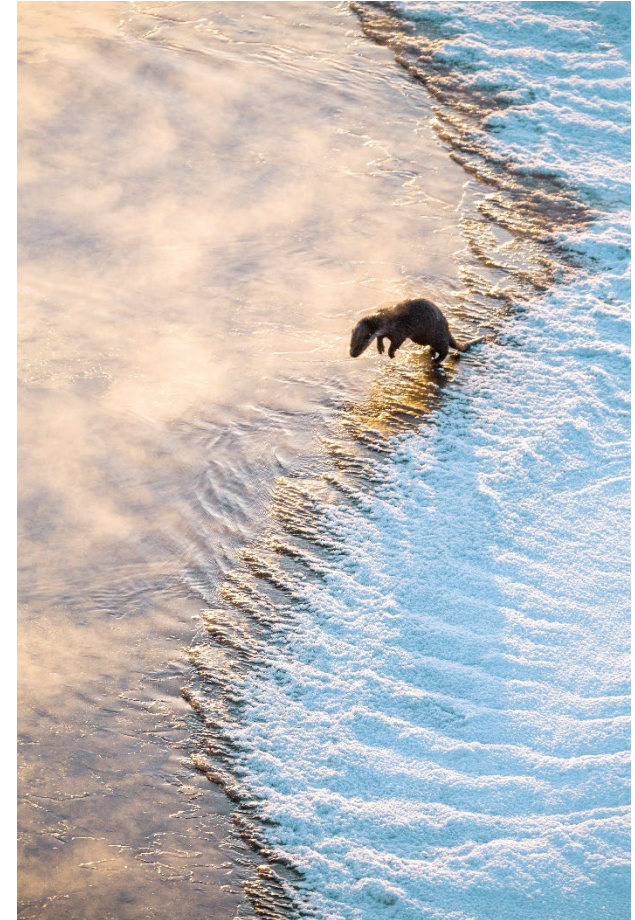
- Lapsen ja nuoren psyykkisen oireilun taustalla voi olla moninaisia syitä, kuten haasteita kotiloissa tai vertaissuhteissa, ahdistuneisuutta, epävarmuuksia ja pelkoa esimerkiksi ryhmästä ulosjämisestä tai haluttujen suoritustavoitteiden saavuttamisesta, traumaattisia kokemuksia ja onnettomuuksia. Varhaiskasvatuksessa ja koulussa lapsen tai nuoren oireilu voi ilmetä usein eri tavoin, jolloin vuoropuheluun pyrkiminen sekä lapsen itsensä kanssa, että tämän huoltajien kanssa on tärkeää.
- Haastavia elämäntilanteita ja kehitysvaiheita läpi käyvän lapsen ja nuoren kanssa arjen pieniin hetkiin sekä läsnäoloon toimivat kokonaisvaltaista hyvinvointia kannattelevana voimavarana. Koulutukseen osallistuneiden opiskelijoiden mukaan koulutusosion kehittämistehtävänä toteutettu kiitollisuuspäiväkirja oman lähiyhteisön, kuten oman lapsi- tai oppilasryhmän, kasvattajatiimin, perheen tai ystävien kanssa, tarjosi arvokkaita onnistumisen kokemuksia sekä vaikeissa tilanteissa herkästi piiloon jäävien, myönteisten tunteiden tunnistamiseen.
 - Haastava tilanne tai elämänvaihe voi olla yhtäaikaisesti läsnä myös iloa sekä merkityksellisyyden ja kuulumisen kokemuksia tuottavien tilanteiden kanssa.
- Kuten psyykkinen oireilu ja sen taustalla vaikuttavat kuormitustekijät, myös merkityksellisyyden ja kiitollisuuden kokemuksia tuottavat lähteet ovat yksilöllisesti, ja ehkä myös yhteisöllisesti ja kulttuurisesti vaihtelevia. Opettajana ja kasvattajana psyykkisesti oireilevaa lasta tai nuorta tuettaessa olisikin tärkeää tunnistaa, minkälaisia asioita juuri tämä lapsi tai nuori kokee tärkeiksi ja omaa hyvinvointiaan vahvistaviksi. Jos hän ei tunnista näitä asioita tai osaa nimetä niitä, voidaan niitä tutkia ja kokeilla yhdessä. Lapsen ja nuoren kanssa on hyvä keskustella myös siitä, että nämä asiat voivat ja ne saavat muuttua elämän varrella.

Opiskelijoiden pohdintoja – sitaatteja kehittämistentativistä

”Tehtävän tekeminen oli mukavaa, kun näki, miten ihmiset nauttivat elämän pienistä asioista, ja se toi keveyttä, iloa ja väriä arkeen. Huomasin, ettei iloa tuottavan asian tarvitse olla kovin suurta vaan päinvastoin: ne pienimmät arjen ilot ovatkin niitä elämän suurimpia onnentuojia. –

Olen keskustellut aiemmin henkilön kanssa, jolle raha merkitsee onnea (terveyden ja ajan ohella). Eli kyse voi olla myös kulttuurisesta näkemyksestä, koska toisille onnellisuus on rahaa, toisille ympärillä olevia yksinkertaisia asioita.”

”Lapsemme elävät ja motivoituvat positiivisesta huomiosta, joten tämä kiitollisuustehtävä oli heille mielekästä. Lisäksi puolisoni kanssa meillä on muutenkin tapana tehdä kivoja asioita toistemme eteen ja tukea arjen kuormittavissa tilanteissa. Kiitollisuus näkyy toiselle oman ajan antamisena, kiltteinä tekoina, apuna, tukena sekä sanoina. Nyt erityisesti tuli sanoitettua omaa kiitollisuutta, kun sitä joka päivä keskustellen käytiin läpi.”

Opiskelijoiden pohdintoja – sitaatteja kehittämistehtävistä

”Tehtävän tekeminen oli mielenkiintoista ja rentouttavaa ja itsessään ja se auttoi itseäkin huomaamaan sen että millaisiin asioihin kannattaa luokassa paneutua ja mitä asioita kannattaa kehittää sekä pitää toisaalta yllä. –

Välitöntä vaikutusta ryhmän toimintaan ei näin lyhyellä aikajanelalla pystynyt huomaamaan ja toisaalta meillä on jo nämä asiat sen verran esillä että ne ovat tuttuja ja vaikuttavat tietenkin jo valmiiksi. Ryhmän henkilökunnalle näiden asioiden nostaminen antaa motivaatiota kuitenkin toteuttaa tiettyjä juttuja enemmänkin ja pitää kiinni niistä mitkä selvästi ovat oppilaille voimaannuttavia. Toisaalta sekin asia tuli esille että kaikkien ei ole helppo kertoa hyviä asioita tai sanoittaa niitä ääneen ja sillekin on annettava tila ja mahdollisuus rohkaistua omaan tahtiin. Tässä tehtävässä ryhmän mallia ja tukea voi kyllä hyödyntää. Ryhmän keskustelutilanteessa kuulee mistä muut tulevat iloiseksi ja kiitolliseksi niin saattaa saada samaistumisen kokemuksia ja ehkä ensi kerralla osaa jo tunnistaa itsekin näitä tunteita ja sanoittaa niitä ääneen.”

Haastavat tilanteet ja moniammatillinen tuki 2 op

KOULUTUSOSION TAVOITTEET

Tutustua moniammatillisen yhteistyön käytänteisiin ja keskeiseen käsitteistöön, sekä perehtyä valtakunnallisiin ja paikallisiin asiakirjoihin, jotka ohjaavat yhtäältä ammattilaisten toimialakohtaista toimintaa kuin toisaalta moniammatillisen yhteistyön toteuttamistakin. Koulutusosiossa syvennettiin moniammatillisen yhteistyön rakenteisiin ja innovoitiin prosessinomaisen kehittämistehtävän muodossa näitä rakenteita aidosti arjessa tukeva toimintamalli.

Koulutusosio sisälsi seuraavat sisältöalueet

- oppilashuollon ja moniammatillisen yhteistyön rooli erilaisissa kasvatusyhteisön haastavissa tilanteissa
- yhteistyöverkostojen toimintamahdollisuudet ja kehittäminen

Haastavat tilanteet ja moniammatillinen tuki 2 op

NOSTOJA OPIKELIJOIDEN OPPIMISTEHTÄVISTÄ

Opiskelijoiden keskeiset havainnot ja oivallukset koulutusosioista

- Sekä varhaiskasvatuksessa että esi- ja perusopetuksen puolella kaivataan lisää työkaluja moniammatillisen yhteistyön rakenteistamiseen sekä oppijan tilannetta vastaavien tukitoimien dialogiseen suunnittelemiseen ja toteuttamiseen. On tärkeää, että varhaiskasvatuksessa ja kouluissa on jo valmiiksi olemassa toimintamalleja haastavissa tilanteissa toimimiseksi, sekä ammattilaisten keskinäistä yhteistyötä tukevat selkeä työnjako ja vastuuroolit.
 - Yhteistyötä suunniteltaessa huomioitava mm. tapaamisvälit, aikatauluttaminen, koolle kutsuminen ja koollekutsuja, tapaamisessa toimiva kirjuri, yhteistyön keskinäisesti sovitut ja yhdessä jaetut pelisäännöt, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, toiveiden ja tarpeiden kuunteleminen sekä sille ajan järjestäminen.
- Moniammatillisen ja monialaisen oppilashuollon palvelut sekä ammattilaiset tulisi tehdä näkyväksi esi- ja perusopetusta niin kasvatuksen ja opetuksen ammattilaisten, lasten ja nuorten kuin perheidenkin näkökulmista. Jokaisen oppijan ja/tai hänen perheensä tukeminen lapsen tai nuoren etua, oppimista ja hyvinvointia tukien on moniammatillisen yhteistyön ensisijainen tavoite, jota pitää ympäröidä tarkoituksenmukaiset yhteistyön rakenteet.
 - Haasteena toimivien rakenteiden ja toimintamallien luomisessa on monikäyttöisyyden edellytys: rakenteiden ja käytäntöjen tulisi olla riittävän selkeät ja yhdenmukaiset, mutta myös reaktiivisuutta sallivia, jotta ne voivat tosiasiallisesta palvelu vaihtelevissa tilanteissa ja olosuhteissa.

Opiskelijoiden keskeiset havainnot ja oivallukset koulutusosioista

- Varhaiskasvatuksessa työkaluja tarvitaan etenkin varhaiskasvatus- ja neuvolapalveluiden yhteistyön kehittämiseksi sekä lapsien ja perheiden väliinpuotoamistilanteiden välttämiseksi. Yhteistyön koordinoimiseksi varhaiskasvatuksen erityisopettajien rooli korostuu konsultoivan ja moninaisia haastavia tilanteita ymmärtävän asiantuntijan ominaisuudessa.
 - VEO:lla tulee kuitenkin olla työnsä tueksi hyvä keskusteluyhteys varhaiskasvatuksen lapsiryhmän opetus- ja kasvatushenkilöstöön ja johtajaan, jotta sekä yhteistyön koordinaatiotyötä että erityispedagogisten menetelmien suunnittelua ja käyttöönottoa edistävän VEO: kuorma ei koidu yksipuolisesti liian suureksi.
- Moniammatillisen yhteistyön keskeisimpiä tehtäviä on varmistaa oikea-aikainen tiedonkulku, joka vahvistaa paitsi jokaisen asianomaisen luottamusta yhteistyöhön, myös annettavaan tukeen sitoutumista.
 - Väärinymmärrysten välttämiseksi sekä jokaisen asianomaisen kuulluksi tulemisen ja osallisuuden kokemusten edistämiseksi yhteistyössä kehittyvän ilmapiirin ja asenneilmaston havainnoiminen on tärkeää: empaattisuus, läsnäolo ja mahdollisuus lähestyä kutakin toimijaa matalalla kynnyksellä ovat avainelementtejä dialogisen ja turvallisen yhteistyön syntymiseksi.

Opiskelijoiden pohdintoja – lisää em. sitaatteja

”Varmistetaan, että kaikilla osallisilla on tieto jatkotoimenpiteistä. Sovitaan selkeästi, kuka varaa ajan, milloin kontrolli jne. Palautelomake/keskustelurunko tapaamisen lopussa? Järjestetäänkö aikaa asiakkaiden toiveiden esittämiseksi ja tunteiden läpikäymiseksi? Vahvistetaan asiakkaan asiantuntijuuden tunnetta.”

”Useimmiten koulun osalta vastuuhenkilöksi jää erityisopettaja ja/tai luokanopettaja, joka vastaa tuen toteutuksesta, sen mahdollisesta seurannasta että mahdollisten palavereiden ja tukimuotojen kirjaamisesta muiden töidensä ohella. -- Työnkuormittavuuden näkökulmasta tätäkin pitäisi mielestäni miettiä, sillä nyt työn- ja vastuunjako saattaa herkästi olla epätasapainossa ja jäädä vain yksittäisen toimijan varaan.”

”Sujuvuutta yhteistyöhön lisää avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri, jossa tarpeen vaatiessa jokaisen lapsen asioita varten kokoonnutaan yhdessä monialaisessa tai moniammatillisessa tiimissä, jolloin asioiden erilaisia puolia voidaan tarkastella laajasti ja eri ammatillisista näkökulmista käsin. Yhteistyön edellytyksenä on myös turvallinen ilmapiiri ja vuorovaikutuksen jatkumo.”

Tunnetaidot hyvinvoinnin rakentajana -koulutusohjelma

KOULUTUKSESTA SAATUA PALAUTETTA JA OIVALLUKSIA JATKOON

”Tämäntyypiset koulutukset, jotka on mahdollista suorittaa etänä, ovat kiireistä työtä tekeväälle pelastus! On helppoa olla pois töistä muutama tunti. Kirja, jonka osallistujat saivat, on ollut kovassa käytössä!! Ihana koulutus-kokonaisuus!”

”Ohjaajat olivat innostavia. Itse kaipasin työajan ulkopuolella olevia tapaamisia, kun työnantajat ei suhtautunut koulutukseen osallistumiseen joustavasti. Olisin osallistunut useampaan koulutukseen. Nyt osallistuin ’7 pisteen verran’.”

”Kaiken kaikkiaan kuitenkin loistava koulutus ja koulutuspäiviä oikein odotti innolla. Kiitos!”

”Toivoisin, että otettaisiin enemmän huomioon, ettei kaikilla työssäkäyvillä ole mahdollisuuksia tehdä laajoja kehittämistehtäviä. On liikaa vaadittu, että pitäisi tutustua tutkimuksiin tai artikkeleihin, toteuttaa kehittämistehtävä ja tehdä siitä raportti ja esitelmä. Valitettavasti jouduin jättämään yhden osion pois koska välitehtävä tuntui liian työläältä. Muuten koulutus oli tosi hyvä ja suurin osa välitehtävistä tarpeeksi käytännönläheisiä ja kevyitä. Kiitos mahtaville kouluttajille, oli tosi hyvä koulutus kaiken kaikkiaan ja suosittelen muillekin!”

Kiitos!

ulapland.fi

